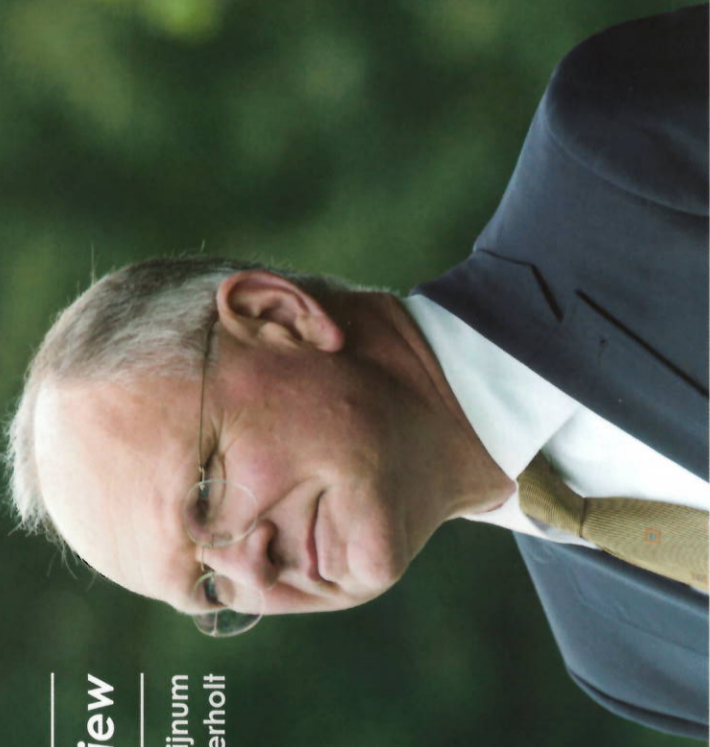

Interview

door Marie Verheij-van Beijnum
foto Anton Dommerholt

'Reformatie begint nu pas echt'

Valt er in de hausse aan "Reformatie" nog iets nieuws te melden? Wat heeft de Reformatie van 1517 ons te zeggen? Het woord is aan hoogleraar kerkgeschiedenis aan de Theologische Universiteit Apeldoorn en directeur van Refo500: Herman J. Selderhuis.

In oktober 2010 vond in de St. Janskerk van Gouda de atrap plaats van Refo500 als internationaal project. Prof. dr. Herman Selderhuis, thans rector van de TUA, was de aanjager. Dit jaar is het 500 jaar geleden dat de Reformatie begon. Vooral *begon*, stelt Selderhuis, "in 2017 vieren we het begin van de Reformatie, dus nu gaan we pas echt aan de gang met de boodschap van de Reformatie."

Kernvraag

Wat is volgens u de winst voor nu als we het over 500 jaar Reformatie hebben?

"Het jubileum bepaalt ons bij de kernvraag van Luther: hoe zit het met de verhouding tussen God en mens? Hoe breng ik als kerk aan de mensen de boodschap dat er een God van genade is en dat het leven alleen maar goed is als ze de Here Jezus Christus kennen? Ik hoop dat dit 31 december 2017 niet voorbij is. Het mooie is dat Refo500 kerken bij elkaar brengt. Je merkt dat lokaal, aan initiatieven van gezamenlijke kerken om activiteiten rond Refo500 te organiseren."

Kun je deze tijd met die van toen vergelijken?

"De tijd van Luther kent vele overeenkomsten met vandaag. Destijds was er een grote desinteresse in de kerk, er was chaos op allerlei gebied, dreiging, oorlogen, enge ziektes en economisch onrecht. Opmerkelijk is dat de thematiek van de religie bovenaan de agenda staat. Hoe gaan we om met religieuze verschillen en hoe krijgt religie vorm in het publieke leven? De discussie over de verhouding christendom en islam is nadrukkelijk aanwezig. Religie is vandaag overal en ik geloof niet dat het christendom 'post' is. Het reformatiejubileum betekent opnieuw nadenken over de positie van de kerk. Dat biedt kerk en christenheid bij uitstek de mogelijkheid om te spreken over het evangelie."

Goed voor

Hoe staat het er voor met kerk en christenheid anno 2017?

"Als je ziet hoe het met kerk en christenheid in Nederland is gesteld (de sluiting van de Bovenkerk te Kampen is daar een symptoom van), kunnen we

als predikant opvolgde: 'Waar het voer is, daar zijn de kippen. Dus zorg ervoor dat er goed voer is.' Kinderen druk je ook geen complete bloemkool door de keel - je moet die kool koken en in stukjes opdienen. En zo moeten we dat eveneens met de verkondiging doen. We zullen hier met elkaar over moeten spreken."

Ik zeg niet dat de boodschap of de preken anders en korter moeten, nee, het gaat om de inhoud. Jongeren willen een preek die ze kunnen volgen en een gebed dat ze kunnen meemaken. Ik sta soms versteld van wat zij uit zo'n preek oppakken. Dat is de kracht van Luther. Je kunt negatieve dingen over hem zeggen, maar hij wist wel hoe hij moest preken en mensen raken. Hij was een taalkunstenaar die uit de bocht kon vliegen in zijn spreken; een man die tegelijkertijd zo sprak dat iedereen snapte wat hij bedoelde en dat doe ik hem niet na."

'Luther heeft het fout gedaan. Hoe doe ik het beter?'

Schuld tegenover God

U schrijft in 'Theologia Reformata' (2017, nr. 3) dat er verschillende motieven zijn om de Reformatie te herdenken: historisch, theologisch, economisch en politiek. De meeste van deze is het theologische motief, waarom?

"Het was Luther niet te doen om een hervorming van de kerk. Hij zat met een eigen probleem en dat was hoe hij als mens verzoend moest worden met de rechtvaardige God. Hij had een uiterst individuele en persoonlijke vraag, een geloofsvraag. Dat resulteerde in een domino-effect op allerlei terreinen. De eerste steen die viel, was de theologische, daarna volgde de rest."

KWARTET

Rijn de Jonge
Hanneke ter Beek - Westertnk
Rik Bikker
Peter Visser

Droomcolumn

Voordat ik ging slapen gisteravond las ik nog een keer het stuk van Stefan Paas in het Reformatorisch Dagblad: CGK *past ootmoed na GTU - debatele*. Een zuster uit de samenwerkingsgemeente die ik dienen mag stuurde het mij toe.

Stefan hielp mij begrijpen waarom het maar niet lukte deze week om een luchtig stukje te schrijven voor deze column in de *Wekker*. Een luchtige stukje van mij past nu even niet, omdat het zou verdoezelen dat ik worstel met het kerkverband waar ik lid van ben. En omdat ik met luchtige stukjes net zou doen alsof er niet iets heel belangrijks is waar we over moeten praten met elkaar. En dat is er wel. We moeten bespreekbaar maken dat er veel momenten zijn waarop we elkaar niet vertrouwen. De laatste beslissing van de synode maakt dat nogmaals heel helder, en staat daar wat mij betreft ook symbool voor. Daarover moeten we praten met zusterkerken, maar ook binnen het kerkverband waarbinnen wij samen optrekken. Al piekerend in bed vroeg ik me af: mogen we, zolang we elkaar niet vertrouwen, hopen dat we met elkaar beslissingen nemen waar een zegen op rust?

Onrustig viel ik in slaap.

Vannacht had ik een droom. Ik zat op een kerkelijke vergadering, het had zomaar de synode kunnen zijn. Tegenover me aan tafel zat Maarten. Zijn achternaam weet ik niet, zo gaat dat in dromen. Maarten tegenover mij droeg een zwart pak en een effen zwarte das. Maarten begon te spreken. Hij zei: "vandaag sprak iemand mij aan op mijn zwarte pak en alles waar het voor staat. Hij stortte zijn hart uit bij mij en alle moeite die we hadden met elkaar kwam boven tafel. We hebben eerlijk gesproken en het was een prachtige ontmoeting." Maarten keek voor zich uit, alsof hij iets zag dat ik niet zien kon. "Nu heb ik zin om Avondmaal te vieren," zei hij. Zonder dat ik het merkte legde ik mijn hand open op tafel, de palm naar boven. Maarten legde zijn hand in de mijne en de rest van de vergadering hebben wij hand in hand gezeten en elkaar vastgehouden."